

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani Učiteljska tiskarna, Frar čiščanska ul. 6/1. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošitine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Pošljite zanesljivo do 25. t. m. prijave naročnikov za 9. in 10. številko Zvončka

Pripombe izvršilnega odbora UJU k načrtu zakona o narodnih šolah.

Smoter šole.

1. Zadatak narodnih škola treba da bude određen u smislu Ustava zemaljskog, da one vaspitanjem omladine u duhu nacionalnog i državnog jedinstva i verske trpljivosti daju opštu osnovu za moralni i praktički život i dalje usavršavanje.

Meščanske šole, učiteljska, analfabetički in strok. tečaj.

2. Da se v zakonu o narodnim školama uvrste i građanske škole a da se u nekoliko zakonom o nar. školama obuhvate i niže i više učiteljske škole kao zavodi za spremanje učitelja.

3. Analfabetički tečajevi ne spadaju u vrstu narodnih osnovnih škola. Njih treba da otvara Ministarstvo Prosvete po potrebi a i po privatnoj inicijativi da potpomaze kao sredstva za prosvetivane širih narodnih masa u opšte.

4. Neka povereništva zastupaju gledišta da uz narodne škole mogu biti spojeni tečajevi za stručno spremanje za razne profesije kao što su šegrtske škole o kojima treba da se stara Ministarstvo Prosvete i koje treba da su s va-pitnom svrhom.

Vzdržavanje šol.

5. Narodne škole treba da podiže i da ih izdržava država, a dok ne nastane mogućnost za to država da pomaže podizanje školskih zgrada siromašnim opštinama, a da uredno izdržavanje škola i snabdevanje država garantuje time, što će finansijska uprava svakoga meseca isplaćivati iz državnog budžeta $\frac{1}{12}$ za potrebne izdatke za školu gde je potreba na osnovu školskih odobrenih budžeta a te izdatke naplaćivati naknadno od opština.

U projekt zakona treba uneti redakciju koja je postojala u predašnjem projektu po kojoj se predviđa suma od 100 milijona din. za osnivanje Fonda za podizanje nar. škola.

Školska obveznost.

6. Većina povereništva je za šestogodišnje obavezno školovanje a produžno da traje još dve uzastopne godine s olakšicama za seosku decu što bi mogla učiti u zimskim tečajevima (novembar, decembar, januar i februar). Nastava u produžnim školama je više u selima po-

ljoprivrednog obeležja, a u gradovima nosi obeležje lokalnih profesionalnih prilika.

Nadaljevalne in ambulantne šole.

7. Za brdovite krajeve gde nije moguće obrazovati školske opštine predviđeti putničke učitelje i ambulante škole. Takvim učiteljima dodeljivati 2 najviše 3 škole u kojima će nastava trajati najmanje 10 do 12 nedelja. Min. Prosv. propisuje naročito skraćene programe za ove škole. Za svaku ovakvu školu država mora spremiti podesnu zgradu i stan za učitelje i opština mora se starati da mu se obezbedi hrana.

Oddelek za osn. pouk v Glav. Prosv. Savetu.

8. Propise o uredjenju nastave treba Ministarstvo Prosvete da izdaje po sa-lušanju Glavnog Prosvetnog Saveta u kome mora imati naročita sekcija za osnovnu nastavu u koju ulaze učitelji po izboru kandidovani od učiteljskih organizacija.

Učne knjige in monopoli istih.

9. Ministarstvo Prosvete ima se starati da se školski udžbenici, pomoćne knjige za nastavu, i nastavna sredstva strogo pregledaju te da u njima nema šta protivu državnog i narodnog jedinstva, vere i morala i da su udešeni po pedagoškim zahtevima. Toga radi treba da postoji stalan odbor u Ministarstvu Prosvete od učitelja i pedagoga s višom spremom. Udžbenici ne mogu biti monopolisani.

Učne olajšave.

10. U mestima gde bi zbog terenskih prilika bilo zgodnije da se nastava drži do podne može se dopustiti da se nastava drži pola dana — samo do podne — po naročitom rasporedu i skraćenom programu.

Število učenecv enega razreda.

11. Broj učenika u nepodeljenoj školi ne treba da bude veći od 45.

Gozdne šole in ferijalne kolonije.

12. Za maloletnu i bolešljivu decu predvideti osnivanje škola na vazduhu u sporazumu s Ministarstvom Narodnog Zdravlja i ferijalne kolonije.

Notranja ureditev šol.

13. Uza škole treba da postoje obavezno ručne školske apoteke, knjižnice, zbirke, kupatila, dačke kujne, vrtovi, bioskopi, i dr. ustanove.

Narodne manjšine.

14. Nastava iz nacionalnih predmeta u školama gde se uče deca nacionalnih manjina ima da se predaje na državnom jeziku.

Oblastni šol. odbori v kulturnih centrim.

15. Sastav školskih odbora u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Subotici i Skoplju treba da budu drugojačiji no u ostalim opštinama.

Ločitev šol. uprave od politične.

16. Škola mora biti potpuno odvojena od zavisnosti političkih vlasti.

Učiteljska izobrazba.

17. Za učitelje mogu biti postavljena samo kvalifikovana lica. Učiteljske škole treba podići na stupanj Učiteljskih Akademija, a učenje u njima povisiti u nižem tečaju na 5 godina.

Učiteljska matura da bude ravna gimnazijskoj i da s tom maturom učitelj može biti primljen za redovnog slušaoca na Univerzitetu za pedagošku grupu.

Pedagoška odeljenja se ukidaju.

Učiteljska stanovanja.

18. U prinadležnosti učiteljeve treba predvideti i stan u školskoj zgradi po propisu (najmanje 3 sobe i ostale prinadležnosti) drva za ogrev i 10 ari dobrog zemljišta za baštu (u selu), ili novčanu naknadu ako to nema sve u naturi i to za svaki objekt posebice a po rešenju odbora petorice od kojih dvojicu bira učitelj-ca, dvojicu građana bira opšt. odbor a predsednika imenuje sreska policijska vlast.

Protivu rešenja toga odbora ima prava žaliti se u roku od 15 dana nezadovoljna strana Obl. Šk. Odboru, čije je rešenje izvršno.

Ocenjevanje.

19. Učiteljev rad konduitiše se a ocenjivanje po projektu treba da otpadne.

Nadzorniki in upravitelji.

20. Školski nadzor je stalan i instruktivan.

Upravitelje i upraviteljice osnovnih škola u školama gde ima više od 10 nastavnika bira nastavničko veće. Ono kandiduje 2 kandidata koje dostavlja sreski nadzornik oblasnom na potvrdu jednoga od njih sa svojim predlogom. Gde je manje od 10 nastavnika predlaže sreski nadzornik oblasnom nadzorniku na potvrdu jednoga od starijih i boljih nastavnika, i time dobija položaj.

Upravitelj koji ima više od 10 nastavnika oslobođen je rada u razredu a nema naročiti dodatak, sem dodatka na položaj i stan i drva u školi.

Nadzornici su sreski i oblasni. Oni treba da budu iz uč. reda i imaju pored plate i ostalog kao god i učitelji, prava na stan i drva u mestu u kome žive. Njihov položaj treba da budu stalni. Njihove kvalifikacije treba da budu ove. Školski nadzornik treba da je svršio učiteljsku školu i bio učitelj u osnovnoj ili građanskoj školi najmanje 10 godina s vrlo dobrim uspehom i da je položio nadzornički ispit, ili da je svršio Višu Pedagog. Školu odn. pedagoški fakultet i bio najmanje 7 godina učitelj.

Za prve školske nadzornike mogu se postaviti i učitelji-ce koji su svršili uč. školu i bili učitelji najmanje 15 god. a odlikovali se radom na pedagoškoj književnosti ili na drugom kulturnom polju.

Za oblasnog nadzornika može biti postavljeno lice koje je bilo najmanje 3 godine kao valjan sreski škol. nadzornik.

Učit. mešč. šol.

21. Učitelji građanskih škola koji nisu svršili Višu ped. školu moraju polagati stručan ispit iz one struke predmeta koju žele predavati. Njihova je plata sa prinadležnostima veća za 33% od plate običnih učitelja.

Disciplinarno sodišče.

22. Za nastavnike koji se teže ogreše o školske i nastavničke dužnosti treba ustanoviti Disciplinski Sud u Min. Prosvete koji će se zvati Učiteljska porota, prema ranijem projektu zak. o nar. školama.

Službena doba.

23. Rok učiteljske službe treba da bude kao i nastavničke središnjih škola. Po odsluženju roka službovanja učitelj se stavlja u penziju sa svima prinadležnostima po Činovničkom Zakonu u koje se računa i 15% dodatka.

Razpis služb.

24. Stečaj za popunjavanje upražnjenih učitelj. mesta treba da je oblasni i centralni; oblasni za popunjavanje upražnjenih učiteljskih mesta u dotičnoj oblasti a centralni za popunjavanje mesta koja ostanu upražnjena posle oblasnog stečaja za Beograd.

Učitelji treba da imaju prava javljati se na stečaj posle 3 godine i ne mogu tražiti drugo mesto stečajem dok ne provedu bar 3 godine u mestu koje su tražili s izuzetkom izvanrednih prilika koje ima da utvrdi centralna komisija.

Prehodne določbe in specijalne pripombe.

25. Prelazna naredjenja i specijalne primedbe kod pojedinih članova saopštice izabran delegat usmeno pri pretresu pojedinih članova.

Službe se bodo razpisavale in odajale komisijskim potom vezano na člen 62. čin. zak. — Oblastni šolski inspektoriji in nadzorniki imajo predpisan delokrog.

Iz načrtov novih šolskih zakonov in šolske uprave.

Kakor nam poročajo iz Beograda je komisija za osnovnoškolski načrt zakona v ministarstvu delovala od 7. do 11. t. m. in je definitivno zaključila delo. Komisija je ponajveč osvojila stališče Izv. odb. UJU. ki ga prinašamo v listu. Načrt bo predložen narodni skupščini.

Za osnovno šolo ostane 8-letna šolska obveznost u principu, dejansko pa tam, kjer je izvedena; drugod se bo izvajala stopnjama, povsod pa se uvede provizorno vsaj 2-letna nadaljevalna šola, kot nastavak na 5-6 razredne.

Učiteljske pravice so dobro zastopane; predvidena popolna delitev šolstva od politične oblasti, samoupravne jedinice po oblastih. Nadzorniki so stalni in vzeti le iz vrst dotičnega učiteljstva, zahteva se pa višja izobrazba (viš. ped. šola) in praktično delo v osnovni šoli (najmanj 10 let). Izprememba se je izvršila v tem, da postanejo upravitelji stalni. Razpis upraviteljskih mest se vrši od 5.

razreda dalje, s 15 razredi so upravitelji oproščeni pouka.

Meščanska šola je poseben tip viš. nar. oziroma strokovne šole (4-razredne), nastavak na z uspehom dovršene 4-razr. osnovne šole. V I. in 2. razredu se poučuje enotno, 3. in 4. razred dobija kmetijsko-gospodarski, trgovski ali industrijski značaj. V didaktiki prevladuje vseskozi praktičnost. Završuje se z izpitom. Učitelji morajo dovršiti višjo pedagoško šolo. Prejemki so 3:4 onih srednješkolskih profesorjev I. kategorije. Ta zakon je vzet v izdelavi širše kot osnovnoškolski, da bo meščanski šoli mogoče dati razvoj po potrebah.

Zakonski načrt o učiteljskih in učiteljski izobrazbi predvideva petletno učiteljsko kot nastavak na z izpitom dovršeno meščansko ali nižjo srednjo šolo. Prva 4 leta se pogloblja splošna izobrazba, ki odgovarja obsegu srednje šole, se-

veda ne gramatikalno vzeto, 5 leto je pa posvečeno docela praktični vzgoji in izpopolnjevanju. Obisk višje pedagoške šole je fakultativen.

Trgovsko in kmetijsko-obrtno šolstvo.

— Program na dan otvoritve vajeniške razstave 26. aprila 1925 v Ljubljani. Ob 1/29. dopoldne zbirališče vajencev, razdeljenih po obrtno-nadaljevalnih šolah, pred Ljubljanskim velesejnom. Ob 9. dopoldne spreved proti južnemu kolo-dvoru, kjer se priključijo obrtno-nadaljevalne šole iz mariborske oblasti in iz krajev, ležečih ob bivši južni železnici. Nato obhod po mestu. Ob 1/211. dopoldne otvoritev razstave. Ob 1/212. dopoldne si gostje ogledajo razstavo. — Vajeniško predavanje. — Razdelitev nagrad. Ob 1/21. popoldne skupen obed vajencev. Ob 2. popoldne si vajenci ogledajo razstavo. Ob 2. popoldne učiteljska konferenca. Ob 3. popoldne obrtniška veselica v prostorih »Narodnega doma«.

Kulturno gibanje.

—ko Redni občni zbor Slov. Šolske Maticе se je vršil v soboto, dne 4. aprila 1925 ob 18. uri v I. mestni deški šoli v Ljubljani. Udeležba je bila zelo pičla. Četudi je bil čas nekoliko nepripraven, bi bil občni zbor tako eminentno važne stanovske kulturne organizacije zaslužil vendar več pozornosti.

Otvorjajoč občni zbor se je predsednik dr. Ljud. Pivko spomnil blagopokojnega bivšega društvenega blagajnika Jak. Dimnika, kateremu so zborovalci stoji zaključili »Slava!«

Iz tajnikovega poročila je razen pregleda v letih 1922.—1924. izdanih publikacij bilo razvidno, da je število članov znašalo koncem leta 1924. za 134 manj nego koncem leta 1921., namreč 2425. Seje je imel odbor v zadnji poslovni do-

bi 4; o njih so izhajala poročila v "Učit. Tovarišu", ki se mu izreka zahvala za njegovo časniško gostoljubje. Društvo je dobilo po naklonjenosti ljubljanske mestne občine svoj društveni lokal; Slov. Sol. Matica plačuje sicer najemno, a ljubljanska mestna občina je za njo prostor adaptirala. Končno je tajnik predložil, da se vpiše J. Dimnik med društvene častne člane (soglasno sprejeto).

Iz blagajnikovega poročila posnemamo, da je društvo imelo v zadnjem tretletju prometa 464.925,99 Din, društveno premoženje pa predstavlja vrednost 204.195,81 Din.

Poročili sta bili sprejeti in odboru je bil podan absolutorij.

Po volitvah (in seji, ki je sledila občnemu zboru) se je konstituiral novi odbor tako-le: predsednik dr. Ljud. Pivko; podpredsednik Fran Gabršek; tajnik M. Kovačić; blagajnik Pavel Plesničar; knjižničarka Vita Zupančičeva; odborniki: Ljud. Černež, Rado Grum, dr. Iv. Lah in Ignacij Mlačnik; odborn. namestniki: Ivan Dimnik, Engelbert Gangl in Gustav Šilih; preglednika računov Bogomir Fegic in Ferdo Juvanc.

Izmed predlogov in slučajnosti je treba omeniti: Občni zbor je pooblastil odbor, da po lastni uvidevnosti obdaru revnejše učiteljske kakor tudi prosvetne organizacije z nekoliko poškodovanimi, vendar porabnimi izvodi publikacij SŠM. (Opozarjamo na to prizadeje!)

Za leto 1925. se izda Ped. Zbornik in II. zvezek "Pedag. klasikov" ter tretja, doslej še ne določena knjiga. — Sploh se naj vsako leto izdajo po tri knjige. — Za poznejšo dobo sta avizirani knjigi "Učna snov iz botanike za osnovne šole" in "Učna snov iz zoologije za osnovne šole", obe izpod peresa prof. Alf. Valasa.

Glede nagrad pisateljem in prevajalcem se povzame ključ po društvu književnikov.

Gg. velika župana v Ljubljani in Mariboru se naprosita, naj naredita, da postane naročevanje publikacij SŠM obvezno za vse šole oziroma šolska vodstva v njunem področju. — UJU poverjeništvu Ljubljana se naprosi, da napravi za svoje člane obvezno članstvo pri SŠM.

V bodoče se bo spisovanje publikacij SŠM razpisovalo.

Po predlogu odb. nam. Eng. Gangla izda SŠM kot izredno publikacijo knjigo "Mladim učiteljem na pot" s praktičnimi nasveti za delo v šoli in izven nje; načrt napravi predlagatelj sam in prevzame tudi uredništvo, posamezna poglavja pa spišejo pisatelji. — Občni zbor je bil zaključen ob 19. uri 25 minut.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—**1. Počitniški Kosovski izlet.** Na Vel. ponedeljek se je vršil sestanek udeležencev (k) II. počitniškega izleta v Slovenskih Konjicah v "Narodnem domu", na katerem smo sklenili: 1. Program: Ljubljana, Zidani most, Zagreb, Beograd, Niš, Skoplje, Kosovo polje, Skoplje, Niš, Zaječar, Negotin, Prahovo, po Donavi v Beograd (od tu event. v Subotico) Ljubljana. 2. Čas: Prvi dan avgusta — 10—14 dni. 3. Financa: 1200 Din. 4. Da ne bo število udeležencev preveliko, se sprejmejo samo udeleženci I. in II. počitniškega izleta. Radi ugotovitve števila udeležencev III. počitniškega izleta se morajo javi-

ti vsi še enkrat do 1. maja. Kdor se do tega roka ne prijavlja, se smatra, da ne potuje z nami. 5. Tovariši iz St. Bečaja se na njihovo prošnjo sprejmejo in se nam pridružijo v Beogradu. 6. Sprejele so se resolucije z ozirom na učitelje in profesorje in F. S. — Po zborovanju je bil izlet v Zreče. Za dolžnost smatram, da se zahvalim za prijaznost in gostoljubnost našim zvestima članicama "mrovljišča" tovarišicama Tončki in Marjanci Režabekovi. Tudi iz Konjic smo odnesli nepozabne spomine. — Sl. Mrovlje, učitelj, Črnomelj.

Gibanje učiteljske omladine.

—**uč 14. sestanek učiteljskega naraščaja v Mariboru** se je vršil 18. aprila 1925 v dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici, kjer ima svoje prostore Pedagoški krožek. Gospa ravnateljica Stupica je z največjo ljubeznivostjo ugodila naši prošnji in na večer sestanka osebno poskrbela, da je bil za nas pripravljen prostor poleg sobe Pedagoškega krožka. Najtopleje se ji zahvaljujemo za gostoljubje. Vodja našega odseka je storil prav, da je naprosil predsednika Pedagoškega krožka, g. prof. Šilaha, da bi nas upeljal v delo krožka in nam zlasti raztolmačil pomen in uporabo aparata, ki se jih poslužuje eksperimentalna psihologija, in jih ima krožek. G. prof. Šilih se je z veseljem odzval povabilu, omenil pa je, da želi, preden napravi poizkuse z aparati, izpregovoriti nekoliko o eksperimentalni psihologiji. Ob njegovem govoru smo uživali. V spretno sestavljeni, razumljivi obliki nam je govoril o tej poti psihologije. Takoj uvodoma je poudarjal, da ni to nobena nova psihologija, ampak je eksperiment. psihologija le ena izmed poti, ki se je poslužuje psihologija, da čim najuspešneje vrši svojo nalogo in pride do najboljših rezultatov. Govoril je o razvoju psihologije, o raznih strujah. Kakor filozofija je tudi psihologija do novejših časov izvajala osnovne nauke za duševne pojave iz metafizike. Ko pa so prirodnoznanstvene vede opirale svoje sklepe na induktivna opazovanja, se je začela tudi psihologija znanstveno urejati in usmerjati. Na Angleškem so najprej poizkusili postaviti duševno življenje na osnovo izkustva in opazovanja. Zlasti J. Locke in Hume veljata kot začetnika empirične ali izkustvene psihologije. D. Hume izvaja vse duševno življenje iz preprostih vtisov, ki jih ureja po asocijacijskih zakonih. Herbart je hotel celo matematično preračunati pravila duševnega življenja. Fechner nato v svoji Psihofiziki preiskuje razmerje med dražljaji in občutki — ter jih smatra kot posebno poglavje fizike. Pojavi se struja, ki povdarja sorodnost duševnih pojavov s fiziološkimi in končno nastopi Wundt, ki združi mehanična in fiziološka stremjenja prejšnjih dob, povdarja zlasti čustva in voljo in njihov vpliv na predstave — veže torej nekaj novega z ostalim, že zavestnim ter naziva to apercepcijsko psihologijo. Tako se je torej razvijala psihologija od prvotne metafizične do psihologije (predstav) razuma intelektualne, psihol. čustva ali emocionalna in psihol. volje ali voluntaristične do najnovejše psihologije pojačenega samoopazovanja na eksperimentalni podlagi. Za vse struje je navedel predavatelj predstavnike iz prejšnje in najnovejše dobe. Nato je govoril o nalogah psihologije: opis dušev. funkcij in razlaga, o obsegu in izhodi-

ški duh, ki je vel v njih, je sedaj za Jugoslovena "Narodna enciklopedija", ki nas upelje in seznanja z vsemi pojavi, ki imajo stika z nami in nam kaže vse, kar je našega in česar ne najdete v tujih leksikonih.

Zato je to delo neobhodno potrebno za vsakega jugoslovenskega izobraženca. Cela "Enciklopedija" bo imela 18 do 22 zvezkov in bo izhajala redno vsaki mesec. Za stalne naročnike, ki se še sprejemajo, je cena zvezku znižana na 40 Din. Dobi se cirilski ali latinski izvod, kar je treba posebej omeniti pri naročbi. Prvih 7 zvezkov bo tvorilo prvo knjigo, za katero se dobe posebne originalne platnice za stalne naročnike za 15 Din, za druge 25 Din.

Celota bo tvorila tri knjige.

Opozarjamo na to veliko delo, ki ga ne sme manjkati v nobeni učiteljski knjižnici in ki bo znanstveni vir naše jugoslovenske kulture.

šču: normalna, anormalna psihol., psihol. otroka, Tumlirtz: Einführung in die Jugendkunde, psihol. živali in psihol. individualnih diferenc. Nato je prešel k uporabi: psihotehnika in pedagoška psihologija, ter je govoril o virih in metodi. 1. Opazovanje samega sebe, 2. Telesni spremljevalni pojavi, ki so zakonito zvezani z duševnimi, 3. Objektivni psihični tvorci: šege, običaji, vera itd. 4. Biografije, karakteristična pesniška dela i. dr. Metoda se ravna po predmetu, zmožnostih in s poizkusnimi osebami. Opazujemo samega sebe ali istočasno z mišljenjem ali povratno, retrospektivno. Zbiranje enakovrstnih opazovanj, slučajnih ugotovitev. Duševne prikaze natančno opišemo. In končno je govoril g. prof. Šilih še o potih, ki se jih poslužuje psihologija: 1. Vprašanja, precizna, o prikazih, ki jih je lahko dognati, je staviti zanesljivim osebami. 2. Eksperiment, ponavljanje je vedno mogoče, se dajo varirati, razne možnosti opazovanja. Eksperimenti so: 1. psihofizični, kažejo na razmerje med dušo in telesom, paralelizem ali vzporednost, 2. eksperiment izražanja ob občutkih ugodja neugodja, 3. eksperiment dela, motorično senzorično glede na spomin, 4. reakcijski eksp. asocijacija, abstrakcija, eksp. najkompliciranejših duševnih funkcij, 5. opazovanje samega sebe; miselna pot. Na naslednjem sestanku nam je obljubil g. prof. Šilih, da bo praktično izvajal nekatere najvažnejše eksperimente. Tov. predsednica je zelo spretno vodila ta sestanek in se je g. predavatelju v imenu vseh prav pristrčno zahvalila. Navzočih je bilo nad 60 tovarišev in tovarišic, ki so z viharним predavanjem izražali zadovoljstvo nad predavanjem. Prihodnji sestanek bo 2. maja istotam. 25. aprila pa se peljemo vsi v Ljubljano obiskat naše tovariše. Na svidenje! — Zapisničarka.

Splošne vesti.

— **Hrvatsko učiteljsko društvo za grad Karlovac priredi z Belokranjskim učiteljskim društvom** skupno zborovanje dne 7. maja 1925 v Metliki. Podrobneje je razvidno iz vabila zadaj.

— **† Pavel Košir**, šolski upravitelj, bivši šolski nadzornik, predsednik podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva Prevalje, odbornik Šolske Matice, imejitelj raznih priznanj itd. je dne 18. aprila 1925 ob 1/25. popoldne po dolgi mučni bolezni, v starosti 47 let izdihnil svojo blago dušo. Pogreb nezabnega pokojnika je bil v ponedeljek, dne 20. aprila 1925 ob 4. popoldne iz Narodne šole na pokopališče. Preostalim naše sožalje!

— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** namerava prirediti letošnje počitnice 3 ferijalne kolonije. Kateri šolski upravitelj bi prepustil 1 šolsko sobo za dobo enega meseca, kjer bi bilo nastanjenih 25 deklic? Kraj naj bi bil v bližini vode, kjer bi se otroci kopali in če mogoče blizu železnice. Cenjene prijave prosimo poslati na upravo "Učit. Tovariša".

— **Letos so se pojavile nove velikonočne pisanice na temelju belokranjskih.** To je delo našega stanovskega tovariša. Kritika o njih je izšla v "Slov. Narodu". Belinove pisanice. — Tov. Belin se v podeželskem tihožitju posveča naši narodni umetnosti in zbira motive, da ž njimi oplodi naše narodne rezbarije. Letos je izdelal prvo serijo velikonočnih pisanic. Pisanice so tako uspele in umetniško izdelane, da je prof. Grebenc, ki spada v jurijo za pariško dekorativno razstavo, izbral 24 komadov teh pisanic in jih odposlal v Pariz v reprezentanco

narodno-umetnostnih predmetov iz Slovenije. Pisanice so izdelane z velikim umetniškim okusom, naslanjajo se deloma na popolnoma izvirne motive in okraske. Barve so pestre in umerjene. Tov. Belin je svojim pisanicam dodal izvorno zamisel; iz vsake moli svilen vrvice, ki omogoča, da se pisanica lahko lično razobesi. Letošnja zbirka razstavlja v izloženem oknu trafike Sever v Šelenburgovi ulici. Povsod ljubijo dokaze domačnosti in domačije, posezimo tudi mi po naših pristnih domačih pisanicah. Okrašena s pisanicami in cvetjem je Velika noč v tesnem mestnem obzidju mnogo pristrčnejša in pomladanska, zato so vzbudile tudi te pisanice mnogo pozornosti.

ŠTAMPILJE
GLASOM NOVE NAREDBE MINISTRSTVA
PEČATE ETIKETE

IZDELUJE TOČNO
GRAVERSKI ZAVOD
SITAR & SVETEK
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 13

— Poročila se je tov. Stana Horvata, učiteljica na Jesenicah, hčerka uglednega našega tov. Rudolfa Horvata iz Ljubljane z inženirjem gosp. Pavlom Vrbičem v Trbovljah. Čestitamo!

— **Prijave za vstop v učiteljsko službo na srednjih šolah.** Absolviranje filozofskih fakultet, ki nameravajo vstopiti v učiteljsko službo na kakih državnih srednjih šolah ljubljanske oblasti, naj se pisмено prijavijo pri velikem županu ljubljanske oblasti vsaj do dne 1. maja 1925. V prijavi naj se navede: učna stroka ter stanje izpita (ali je kandidat že izprašan, ali odobrene domače naloge, ali ima samo absolutorij.) Prosvetni oddelek sestavi na podlagi teh prijav seznam učiteljskih kandidatov, ki pridejo v šolskem letu 1925./26. pri oddaji službenih mest v pošte.

— **Uradniškemu kongresu v Ljubljani** je imenom omoženih uradnic poslala tov. Tončka Šijanec brzojav sledeče vsebine: "Uradniški kongres v Ljubljani pozivamo, da se zavzame za izplačevanje polnih doklad z uradniki omoženim uradnicam."

— **"Zbori"**, Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovac. Izdaja pevsko društvo "Ljubljanski Zvon". Izšla je četrta številka, ki prinaša J. Ravnikov moški zbor "Kam si šla" in St. Premrljev mešani zbor "Polček". Novi naročniki (letna naročnina 20 Din) naj se priklase po dopisnici na naslov: Pevsko društvo "Ljubljanski Zvon" v Ljubljani. **Vsem pevskim društvom in zborom ter ljubiteljem naše pesmi list toplo priporočamo v naročbo.**

— **Na osnovni šoli v Loškem potoku** se je nabralo za "pirhe" neodrešenim bratom 190 Din, za "Francoski dan" 123 Din 50 para.

— **V založbi kr. zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani** izide tekom junija t.l. šolska knjiga dr. Janko Bezjak Nemška vadnica II. del za osnovne, meščanske in srednje šole

— **Usposobljenostni izpiti za meščanske šole.** Ministrstvo prosvete je z odlokom O. N. br. 2206 z dne 4. febru-

vedenje z gosti in v natakarjevo zunanost, gospodarstvo, varčnost, knjigovodstvo, vinarstvo, pivovarstvo, konserveriranje raznih vrst v gostilničarstvu, sedaj in nekoč ter prinaša tudi biografije naših poznanih zaslužnih mož za povzdigo gostilničarske obrti pri nas.

Zdravstveni spisi so prav praktično sestavljeni in ustrezajo tako za gostilničarske tečaje, kakor za obrtno nadaljevalno šolstvo. Še bolj vstreza temu oddelek promet in obrt, ki bi v zvezi z zemljepisnimi spisi dobro služil tudi čitankam za trgovske šole. Ti so posebno praktično sestavljeni.

Čitanko izpopolnjujejo lepe slike naših pokrajin, sadežev in zaslužnih mož za gostilničarsko obrt. Prepričani smo, da bo ustrezala svojemu namenu in da bodo po njej segle tako obrtno-nadaljevalne, kakor gostilničarske šole. Odlikuje se pa tudi po okusni vnanji obliki.

LISTEK.

"Narodna enciklopedija" srpsko-hrvatska-slovenačka.

(Zvezak 1. Izdan 14. III. 1925. Ur. Prof. St. Stanojević. Cena 45 Din. Izd. Bibliografski zavod d. d. Zagreb, Gunduličeva 29.)

Izšel je prvi zvezek tega velikega dela, ki ga ne bo smela pogrešati nobena šola in iz katerega bo učiteljstvo lahko črpalo snov za svoje delo v šoli in izven nje.

To delo lahko smatramo za prvi simbol in znak našega znanstvenega kulturnega edinstva in ujedinjenja, kot temelj za edinstveno nadaljnje delo na posameznih panogah. To, kar so nam bili dosedaj nemški leksikoni iz katerih smo črpali duhovno orientacijo in z njo nem-

Čitanka za strokovne obrtno-nadaljevalne šole.

(V 5. odstavku s posebnim ozirom na gostilničarske šole.)

Sestavil Fran Marolt, učitelj. Cena vezani knjigi 45 Din. Izdala in založila "Zadruga gostilničarjev in kavararjev v Ljubljani". Tiskala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Knjiga je odobrena od odd. min. trg. in industrije.

Maroltova knjiga nam izpolni vrzel v literaturi naših šolskih knjig, ki je že dolgo čakala izpopolnitve. Obeležje knjige je sicer strokovno, vendar daje tudi občje duševne književne hrane gojencu.

Knjiga obsega leposlovni, zemljepisni, zgodovinski, prirodznanski del, oddelek za promet in obrt, strokovne spise specialno za gostilničarsko obrt in oddelek za zdravstvo.

Posebnost so skrbno sestavljeni spisi za gostilničarsko obrt, ki uvajajo v